

Izba vsak dan razen sobot, nedelj
in praznikov.
Issued daily except Saturdays,
Sundays and Holidays

PROSVETA

Uredniški in upravnški prostori:
2657 South Lawndale Ave.
Office of Publication:
2657 South Lawndale Ave.
Telephone, Rockwell 4804

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

LETO—YEAR XXXVII Cena lista je \$6.00 Entered as second-class matter January 16, 1933, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. CHICAGO 23, ILL., PONEDELJEK, 23. APRILA (APRIL 23), 1945 Subscription \$6.00 Yearly ŠTEV.—NUMBER 80 Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 4, 1918.

RUSKE KOLONE PRODRLE V SREDIŠČE BERLINA!

Ena šestina glavnega nemškega mesta v sovjetskih rokah. Ljute bitke od bloka do bloka se nadaljujejo. Štiri sovjetske armade v ofenzivi.—Eisenhower napovedal zdrobitev ostankov nemških sil na zapadni fronti. Američani ujeli 317,000 vojakov in častnikov v Porurju. Sedma ameriška armada okupirala Nuernberg, nacijsko svetišče.—Enote ameriške pomorske in letalske sile potopile in poškodovale čez sto japonskih ladij in parnikov ter uničile 2569 letal

LONDON, 23. apr.—Sovjetske oklopne kolone in napadalne čete so zavzele v središču mesta. Moskva poroča, da se srdite bitke nadaljujejo brez odmora. Radijsko poročilo iz Pariza pravi, da so Rusi v akciji proti Nemcem na ulici Unter den Linden. V središču mesta, in pri Brandenburg Toru. Vsi predeli nemške prestolnice so pod točo jstrelkov, katere bruhaajo ruski topovi. Sovjetski letalci podpirajo operacije čez z bombardiranjem berlinskih predelov.

Joseph Goebbels, minister nacijske propagande, je apeliral na moške, ženske in otroke v Berlinu, naj pomagajo vojakom pri obrambi glavnega mesta. RIM, 23. apr.—Kolone pete ameriške in osemte armade so okupirale Bologno, najnovejšo mesto, in prodrle petnajst milj daleč v zasledovanju Nemcev, ki beže preko ravnin ob reki Po. Okupacijo mesta je naznanil ameriški general Clark.

Ameriške in britske čete drobe ostanke nemških sil. Te so se skušale ustaviti pri San Giovanni, osem milj severozapadno od Bologne, a so bile premagane. Dve nemški diviziji sta bili uničeni v bitkah z ameriški in britskimi četami. London, 21. apr.—Moskva je naznanila okupacijo osemih ključnih trdnjaviških krajev berlinske obrambne linije. Bitka za pocest Berlina, ki bo odločila vojno, je v razmahu.

Londonški krogi sodijo, da maršal Stalin osebno nadzira in vodi naskoke na nemško prestolnico. Komunikacije, objavljen danes zjutraj v Moskvi, označuje akcije ruskih armad na zapadni strani reke Oder in reke Neisse za ofenzivo. Ruski topniški oddelki bruhaajo šrapnele na Berlin. Ti so koncentrirani na treh straneh nemške prestolnice. V akciji so tudi ruski bombniki, ki so v zadnjih 24 urah uničili 124 nemških bojnih letal v spopadih v zraku.

Rusi drobe odpor nemških sil na 160 milj dolgi fronti. Razbili so že prve in druge nemške obrambne linije. Nemci so priznali, da so sovjetske sile prebile zunanje utrdbne berlinske trdnjavske cone ter prekoračile reko Spre, ki teče skozi Berlin. Neopotrjeno poročilo pravi, da so sovjetske vojaške straže že navzele stike z ameriški silami, ki prodirajo proti Berlinu z zapadne strani.

Štiri ruske armade, okrog dva milijona vojakov, so v ofenzivi na berlinski fronti. Ameriški letalci podpirajo rusko ofenzivo z bombardiranjem Berlina. Včeraj so vrgli 1600 zažigalnih in razstrelivih bomb na mesto in predmestja.

Pariz, 21. aprila.—General Dwight D. Eisenhower je naznanil v povelju dneva, da je poraz ostankov nemških armad na zapadni fronti blizu.

Bitka za posest Porurja je bila zaključena s popolnim uspehom, je dejal Eisenhower. "Najle so ujeli 317,000 nem-

Premier Churchill posvaril Nemce

Dobili bodo kazni za storjene zločine

London, 21. apr.—Premier Churchill je v svojem govoru v parlamentu posvaril Nemce, da vsi oni, ki so odgovorni za mučenje in pobijanje ljudi v koncentracijskih taboriščih, kakor tudi za umore vojnih ujetnikov, bodo dobili zaslužen kazni.

Premier je omenil, da bo sestavljena formalna deklaracija, katero bodo podpisali in objavili on, predsednik Truman in maršal Stalin. Objavljena bo, ko se bodo britski zunanji minister Eden, ameriški državni tajnik Stettinius in sovjetski zunanji komisar Molotov sporazumeli o vsebini.

Churchill je informiral parlament, da je general Dwight D. Eisenhower, vrhovni poveljnik zavezniških sil v Evropi, pričel imenovanje delegacije, ki naj bi takoj odpotovala v Nemčijo.

Zavezniški so odkrili grozodejstva v nemških koncentracijskih taboriščih, ki nimajo primere v zgodovini človeštva. Churchill je potem predlagal, naj delegacijo tvori osem članov parlamenta in dva člana lordske zbornice. Prijavijo naj se prostovoljno za težko, a potrebno delo.

Delegacija je bila potem izbrana. Med delegati je ena ženska — Mavis Tate. Poziciji v delegaciji sta sprejela lord Addison in lord Stanhope. Churchill je dejal, da bodo ugotovitve delegacije, ki odpotujejo v Nemčijo, objavljene, ko bo dovršila svoje delo.

Nemška vojna ujetnika aretirana

Gary, Ind., 21. apr.—Dva nemška vojna ujetnika, ki sta pred enim mesecem pobegnila iz ujetniškega taborišča pri Alberti, Ont., Kanada, sta bila aretirana v tem mestu. Policija je pri njima dobila ponarejene kanadske naborne karte in ameriške zemljevide. Ujetnika sta poročnik Klaus Konrad in poročnik Heinz Meuche. Oba bosta poslana nazaj v taborišče, iz katerega sta pobegnila.

Poljski voditelji dospeli v Moskvo

London, 21. apr.—Rusko radijsko poročilo pravi, da so člani poljske začasne vlade dospeli iz Varšave v Moskvo. Med temi so predsednik Boleslav Bierut, premier Osuška-Morawski in general Mihal Rola-Zymierski, vrhovni poveljnik poljske armade.

Nemško poslaništvo uničuje dokumente

Madrid, Španija, 21. apr.—Člani nemškega poslaništva uničujejo dokumente in neobičajne aktivnosti se opazajo v poslaništvu. Nacijski časniški agenturi DNB in Transocean sta odslavili uslužbenca, ker jim ne moreta nakazati plače zaradi "zamrznjenja" nemških fondov.

Francoski delavci pozvani na stavko

Pariz, 21. apr.—Člani eksekutivnega sveta Francoske delavske federacije so pozvali delavce, naj zastavkajo na 1. maja. Stavka naj bi bila protest proti vladi, ker zavlačuje uveljavljenje socialnih reform in čistko kvizlinških elementov.

AMERIKA ZAVR-NILA ZAHTEVO SOVJETSKE VLADE

Upanje glede dosege sporazuma o poljskem problemu izginilo

MOLOTOV DOSPEL V WASHINGTON

WASHINGTON, D. C., 22. apr.—V. M. Molotov, sovjetski zunanji komisar, je danes došel v Washington. Na letališču so ga pozdravili državni tajnik Edward R. Stettinius in drugi visoki ameriški uradniki. Molotov bo konferiral s predsednikom Trumanom, preden odpotuje v San Francisco, kjer se bo vršila konferenca Združenih narodov.

Washington, D. C., 21. apr.—Predsednik Truman je storil prvo veliko diplomatsko odločitev, ko je podprl državni departament, ki je že drugič v zadnjih dneh zavrnil zahtevo sovjetske vlade, naj začasna poljska vlada, ki je bila ustanovljena v Lublinu in zdaj funkcionira v Varšavi, dobi povabilo glede udeležitve konference Združenih narodov. Konferenca se prične 25. aprila v San Franciscu, Cal.

Kontroveržno vprašanje, ki je zameglilo odnose med Rusijo, Ameriko in Veliko Britanijo, bo predmet diskuzij med zunanjimi ministri treh velesil v Washingtonu. Sovjetski zunanji komisar Molotov bo, ko pride v Washington, konferiral s predsednikom Trumanom, državnim tajnikom Stettiniosom in britskim zunanjim ministrom Edenom. Razgovorov se bo morda udeležil tudi T. V. Soong, kitajski zunanji minister, ki je včeraj konferiral s predsednikom Trumanom.

Nobenega izgleda ni, da bo problem poljske reprezentacije rešen pred odprtjem konference v San Franciscu. Poljska je upravičena do reprezentacije kot zaveznica.

Državni departament je uljudno, toda odločno zavrnil zahtevo sovjetske vlade. "Nota, katero je departament dobil od sovjetske vlade, ponavlja zahtevo, da mora biti poljska vlada v Varšavi reprezentativna na konferenci v San Franciscu," pravi državni departament. "Stališče Amerike je, da ima pravico do reprezentacije poljska vlada narodne enotnosti, ki bi morala biti ustanovljena v smislu zaključka, ki je bil sprejet na konferenci v Jalti na Krimu."

Upanje, da bo prišlo do sporazuma glede poljskega problema, je izginilo. Dvignilo se je, ko je maršal Stalin ugodil apelu predsednika Trumana, naj imenuje zunanjega komisarja Molotova za načelnika ruske delegacije. Prvotno je bil določen za načelnika delegacije Andrej Gromyko, sovjetski poslanik v Washingtonu.

Clani perzijske vlade resignirali

Teheran, Perzija, 21. apr.—Uradno naznanilo pravi, da so člani vlade, ki je prišla na krmilo pred šestimi meseci, resignirali. Predsednik vlade je bil Morteza Bayat. Resignacija je sledila, ko je parlament izrekel nezaupnico vladi.

Francoski general obsojen v smrt

Pariz, 21. apr.—General Henri Fernand Dentz, poveljnik francoskih čet v Siriji, ki so se upirale britski okupaciji te dežele 1. 1941, je bil spoznan za krivega izdajstva in obsojen v smrt. Obsodbo je izrekel francosko vojaško sodišče.

Partizani invadirali otok Krk

Italijanska mornarična baza obkrožena

Washington, D. C., 21. apr.—Radio Belgrad poroča, da so se jugoslovanske čete izkrcale na otoku Krku v bližini severozahodne konice Jadranskega morja in južno od Reke, pristanišnega mesta. Poročilo omenja, da so čete osvobodile več krajev po ljutih bitkah z Nemci.

Čete so se izkrcale na otoku s pomočjo enot jugoslovanske mornarice. Te so tudi obkrožile Polo, italijansko mornarično bazo na Istrskem polotoku in osvobodile sedem krajev. Med temi je Omišalj, sedem milj južno od Reke.

Jugoslovanski topniški oddelki lahko bombardirajo z Omišlja Reko in železnico Zagreb-Trst.

Delegacija ima proste roke

Senator Connally konferiral s predsednikom Trumanom

Washington, D. C., 21. apr.—Senator Tom Connally, demokrat iz Texasa in načelnik senatskega odbora za zunanje zadeve, je imel razgovor s predsednikom Trumanom. Na sestanku s članikarji je Connally pozneje izjavil, da bo imela ameriška delegacija na konferenci Združenih narodov v San Franciscu, Cal., proste roke.

Delegacija bo lahko priporočala revizijo načrtov glede oblike svetovne organizacije za vzdrževanje in zaščito miru v povojni dobi. Ti načrti so bili sprejeti na konferenci reprezentantov štirih velesil, ki se je preteklo leto vršila v Dumbarton Oaksu.

S Trumanom so pozneje konferiral državni tajnik Stettinius, načelnik ameriške delegacije; Joseph C. Grew, pomočnik državnih tajnik; W. Averell Harriman, ameriški poslanik v Moskvi, ki je zadnji četrted došel v Washington, in Anthony Eden, britski zunanji minister in načelnik britske delegacije.

Zunanji ministri Amerike, Velike Britanije in Rusije bodo imeli razgovore s Trumanom o problemih, povezanih s konferenco v San Franciscu. Senator Connally je dejal, da je popolnoma uverjen, da bo predsednik nudil vso podporo ameriški delegaciji.

Tekstilni delavci dobili zvišanje

Minimalna plača 55 centov na uro

Washington, D. C., 21. apr.—William H. Davis, direktor urada ekonomske stabilizacije, je odobril zvišanje plače za pet centov na uro za 50,000 tekstilnih delavcev, ki so upošleni v 54 tovarnah.

Zvišanje je odredil vojni delavski odbor in Davis je potrdil odredbo. Slednji je naglasil potrebo večje produkcije tekstilnega blaga. Minimalna plača je zdaj 55 centov na uro. Delavci so člani tekstilne unije, ki je včlanjena v Kongresu industrijskih organizacij. Predsednik unije je Emil Rieve.

Davis je dejal, da ga je urad administracije cen informiral, da zvišanje plač tekstilnim delavcem ne bo rezultiralo v zvišanju cen tekstilnih izdelkov.

Domače vesti

Pogrešan v Nemčiji

Delmont, Pa.—Družina John Fatur je bila uradno obveščena, da je v Nemčiji pogrešan njen sin S/Sgt. John Fatur, star 21 let. On je služil pri letalcih in je napravil 22 misij nad Nemčijo. K vojakom je šel prostovoljno decembra 1943, preko morja pa je bil poslan lanskega julija.

Se vrnil iz ujetništva

New York.—Iz nemškega ujetništva se je vrnil T/Sgt. John Petric, nečak tukajšnjega slovenskega župnika Petrica, ki je bil 17. nov. ujet na Holandskem, kjer je bil tudi ranjen. Iz ujetništva so ga rešili Rusi, ko so zavzeli Vzhodno Prusijo. Dne 14. aprila je došel v Boston in bil radi telesne oslabelosti poslan v bolnišnico. Z njim vred se je iz ujetništva vrnilo več drugih vojakov, ki so jih nacija dobro izstradala.

Nov grob v New Yorku

New York.—V bolnišnici je umrla Fanny Gradišek, doma iz Domžal, stara 70 let in v Ameriki čez 30 let, ves čas v tem mestu. Bila je vdova brez otrok.

Padel v vojni

Denver, Colo.—Na zapadni fronti je 1. marca padel Sgt. Frank E. Tezak, sin družine Joseph Tezak, star 21 let in član KSKJ. V armadi je bil od marca 1943 in preko morja od lanskega septembra. Zapuščata starše in tri brate (dva pri vojaki, od teh eden v Italiji).

Dva ubita, eden ranjen

Chisholm, Minn.—Družina Louis Mehle je bila obveščena, da je 19. febr. padel na zapadni fronti njen sin Pvt. Louis A. Mehle, star 21 let. Enako vest je prejela Frances P. Tomsich, da je 28. marca padel v Nemčiji njen sin Lt. Edward Tomsich. Družina John Korbar st. pa je bila obveščena, da je bil 23. marca ranjen v Nemčiji njen sin Cpl. John F. Korbar, ki se nahaja v bolnišnici.

Is Clevelanda

Cleveland.—Iz nemškega ujetništva se je oglasil Pvt. Frank Debelak, sin družine Anton Debelak, ki je bil pogrešan v Belgiji od 8. jan. Svoji zaročenki je pisal, da je bil lahko ranjen. — V filipinskem zalivu pri otoku Luzonu je bil 6. jan. ranjen Joseph Hren iz Collinwooda, ki služi pri mornarici od lanskega junija. — Družina Joseph Vihtelic iz Euclida je prejela vest, da je 2. aprila padel v Nemčiji njen sin Joseph, ki je služil v tretji armadi. Star je bil 18 let, pri vojaki od lanskega septembra in preko morja od 1. marca. Bil je član KSKJ. — Družina Mike Hribar je prejela vest, da je bil v Nemčiji ranjen sin Stanley, star 19 let, pri vojaki od lanskega junija in preko morja od januarja.

Zatemanje angleških mest preklicano

London, 21. apr.—Notranji minister Herbert Morrison je preklical zatemanje angleških mest. Izjema velja le za obrežna mesta. Morrison je naznanil, da bodo kmalu preklicana tudi restrikcije glede razsvetljave cest in tovarn. Odredbe glede zatemanja mest so bile uveljavljene takoj po izbruhu sedanje vojne.

Rusi okupirali nacijsko špionsko šolo

Moskva, 21. apr.—Rdeča zvezda, glasilo armade, poroča, da so Rusi okupirali nacijsko špionsko šolo v Falkenburgu. V tej so dobili seznam imen čez 10,000 nacistov, ki so pohajali to šolo. Ta in druge šole so izveščale več tisoč Nemcev za špionažo v zunanjih državah. Seznam imen špionov bo izročen komisiji Združenih narodov v svrhu akcije.

NEMCI POZVANI NA BORBO PROTI SOVRAŽNIKU

Vsa pravila civilizirane bojevanja naj zavrnejo

GOEBBELS POVELIČUJE HITLERJA

London, 21. apr.—Joseph Goebbels, minister nacijske propagande, je v svojem govoru pozval Nemce, naj se odločijo bore proti sovražniku in zavrnejo vsa pravila civiliziranega bojevanja. Govoril je na predvečer Hitlerjevega šestinpetdesetega rojstnega dneva. Opozoril je nemško ljudstvo, da je sovražnik zbral vse sile, da zada smrtni udarec Nemčiji.

Hitler ni govoril, toda častniška agentura DNB je citirala njegovo izjavo, "da smo udeleženi v fanatičnih bitkah, ki silijo onim, katere smo vodili, preden smo prišli na krmilo Nemčije."

Diktator je odgovoril na čestitko, katero mu je poslal Karl Holz, distriktni nacijski vodja v Nuernbergu. On je informiral Hitlerja, da je bitka za posest Nuernberga prišla v zaključno fazo, zaeno pa ga je zagotovil, "da se bomo borili za to nemško mesto do zadnjega in irtvovali svoja življenja." Hitlerjev odgovor Holzu se je glasil: "Negledaj na ogromno silo, s katero razpolagajo naši sovražniki, sem prepričan, da jo bomo zdrobili."

Goebbels je v svojem govoru po radiu poveljeval Hitlerja in apeliral na nemško ljudstvo, naj ga nikdar ne pozabi ali zapusti. "Sovražniki so pripravili za zadanje smrtnega udarca Nemčiji," je dejal. "Mi smo pričeli silne tragedije, ki se odigrava pred našimi očmi. Odločitev je blizu. Vsa naša upanja moramo postaviti na našo srečno zvezdo. Zgodovina ne sme nikdar pisati, da je nemško ljudstvo zapustilo svojega voditelja v kritični uri. Bog je na naši strani in Hitler je njegovo orodje. On je dvignil naša srca in nam vlij poguma. Naša dolžnost je nadaljevanje borbe do končne zmage."

Goebbels je omenil tudi smrt predsednika Roosevelta. "Perverzna koalicija med plutokracijo in boljševizmom, katero je Roosevelt ustvaril, se razkraja," je dejal. "Usoda je odstranila poglavarja zarote sovražnikov proti Nemčiji."

Revolta študentov argentinske univerze

Buenos Aires, Argentina, 21. apr.—Demokratski študenti na univerzi v La Plati so revoltirali, ker je vlada imenovala za predsednika Ricarda Labougleja, ki je po izjavi rebelov fašist. Študenti so zasedli več poslopj univerze in zahtevali resignacijo novega predsednika. Revolta je sledila naznanilu Argentinske delavske federacije, da bo oklicala generalno stavko v znak protesta proti odpuščenju delavcev iz klavnice, katere posedujejo britke in ameriške kompanije. Čez 12,000 delavcev je bilo odpuščenih v zadnjih treh dneh.

Angleški tisk zahteva znižanje živilskih odmerkov

London, 21. apr.—Tukajnji listi zahtevajo od zaveznikov, naj takoj znižajo živilske odmerke nemških vojnih ujetnikov. Listi so pohvalili ameriške vojaške avtoritete, ki so prisilile nemške civiliste v pokopavanje jetnikov, kateri so umrli zaradi mučenja in stradanja v nemških koncentracijskih taboriščih. Izrazili so upanje, da bodo britske avtoritete posnemale ameriške.

PROSVETA
THE ENLIGHTENMENTGLASILO IN LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE
JEDNOTE

Organ of and published by Slovene National Benefit Society

Narodnina za Združene države (liven Chicago) in Kanado \$8.00 na leto, \$3.00 na pol leta, \$1.50 na četrt leta; za Chicago in okolice Cook Co. \$7.50 za celo leto, \$3.75 na pol leta; za inokrajne \$9.00. Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$8.00 per year, Chicago and Cook County \$7.50 per year, foreign countries \$9.00 per year.

Cene oglasov po dogovoru.—Rokopisi dopisov in nenarodnih članov se ne vračajo. Rokopisi literarne vsebine (črtice, povesti, drame, pesmi itd.) se vrnejo pošiljatelju le v slučaju, če je priložil polnino.

Advertising rates on agreement.—Manuscripts of communications and unsolicited articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned to sender only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vsa, kar ima stik s listom:

PROSVETA

2657-59 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Glasovi iz
naselbin

RAZNO IZ JOHNSTOWNA

Johnstown, Pa. — Nepričakovana novica o smrti predsednika Franklina Delana Roosevelta je globoko in poparjeno vplivala in v prvem hipu skoro nismo mogli verjeti, da je resnica. Nikdo ni pričakoval njegove smrti. V tem kritičnem času je bil on najbolj potreben, kajti kmalu bo treba odločiti o bodočem miru. Sicer so načrti, ki jih je on v družbi Stalina in Churchilla sestavil dovolj jasni, vendar pa ima lahko njegova smrt slabe posledice pri sklepanju miru.

Rooseveltova smrt je najbrže povzročila veliko breme, ki ga je junaka prenašal mnogo let. Imel je veliko skrb in odgovornosti za vojne napore, poleg teh pa je bilo veliko domačih problemov in zadev, katere zahtevajo široko obzorje in znanje. Vse to rado povzroči naglo smrt. Razen zagrizenih fašistov žaljuje za njim vsa Amerika in ostali svet, kajti bil je priljubljen in spoštovan vsepovsod in ne samo v Zedinjenih državah. Temu se ni čuditi, kajti zgodovina bo najbrže ugotovila, da je bil največji velikan izmed vseh predsednikov Zedinjenih držav. S svojim dobrosrčnim in ogromnim delom, ki ga je izvršil, si je sklesal ogromen spomenik, ki bo priča njegovi veličini še poznim rodovom.

Predno bo to pisanje zglevalo beli dan, se bodo najbrže sprehajali naši, angleški in ruski vojaki po nemških ulicah in po "Under dem Linde" in opazovali hčere "čiste" krvi, Jungfrau, "nadjudi", menažo pa bodo imeli v Hitlerjevi palači, ako še stoji. Medtem časom pa se bodo Hitler in njegovi banditi pečali v svojem brlogu v Berchtesgaden, to je tam nekje v solnograških hribih. Pečali se bodo toliko časa, dokler ne pridejo gori imenovani fantje tudi k njim v poset. Tedaj bo konec Hitlerjeve in nemške nadutosti in sanjarenja o tisočletnem vladanju nad vsem svetom. Nemci so si zabili v glavo, da so nadljudje, vsi drugi pa živali, katere je treba uničiti in pobiti. Račun bo težak.

Ha, vsi se bodo pulili za Hitlerja, da ga bodo v roke. To se pravi, ako jim ne bo ušel, kajti dandanes je vse mogoče. Saj se tudi v Italiji taki čudeži dogajajo. Še jaz bi se ga ne bral. Sedaj imam veliko dela in zaposlil ga bi kot "papirarja", saj pravijo, da je bil dober pleskar. Toda poprej bi mu dal rinko na nos in ga bi vedno držal na verižici, sicer mi bi ga kak stanovski tovariš ukradel. Zanj bi tako dobro skrbel, da bi avanziral iz nadčloveka v podčloveka. Sicer pa je nemški narod obžalovanja vreden, da si je izbral ponorelo barabo, bivšega kaprola, ga častil kot Boga in mu izkazoval vsako ponižnost. Nemški narod v celoti je kriv vseh teh grozodejstev, zato zasluži stroge kazni. Pošten človek ne more zagovarjati takega naroda.

V nedeljo, 7. aprila, se je vršila seja podružnice SANSA v Conemaughu, katero je sklical njen predsednik, ki zaeno vodi tudi tajniške posle, brat Joseph Turk. Udeležba je bila dobra. Vsa društva iz Conemaugh in Bon Airja so poslala svoje zastopnike. Podana so bila poročila in računi, ki so bili pregledani in potrjeni od nadzornega odbora. Iz računov je razvidno, da je ta podružnica skupaj zbrala pri društvih in posameznikih nekaj nad \$1000, kar je bilo odposlano v urad SANSA in JPO-SS. Poleg denarja se je zbralo skoro tona še dobre obleke, ki jo je večina skupaj zvozil brat Turk s svojim avtomobilom. Za njegovo delo, kakor tudi vsem ženskam, ki so pridno čistile in šivale, so zastopniki dali zaslužno priznanje.

Za tem je sledilo razmišljanje glede nadaljne pomoči jugoslovanskemu narodu in vsi navzoči so se strinjali, da je nadaljnja pomoč potrebna in da zberemo skupaj kar največ, da bomo pomagali, ko se bodo vrnila naši bratje in sestre iz ro-

stva zopet na svoje domove. Mnogi ne bodo imeli ničesar. Med njimi je tudi mnogo otrok, ki so postali žrtev razmer in izgubili svoje starše. Vsi ti reveži bi nam morali biti pri srcu, saj so naše krvi. Pomoč tem siromakom bo tako veliko dobrodelno delo usmiljenja, da se ne bo dalo primerjati z nobenim drugim.

Na tej seji so bili izvoljeni posebni nabiralci in nabiralke, ki bodo prišli na vaš dom v Conemaugh, Park Hill, Franklin in Bon Air in vas v imenu jugoslovanskih revežev prosili za pomoč. Ne odslomite jih praznih rok! Darujte čim več mogoče! Veseli boste, ko boste čitali o hvalečnosti teh siromakov, ko bodo videli, da niso povsem pozabljeni in da so vaši dolarji pomagali utešiti njih ranjena srca. Razumljivo, da bo vsah posameznik med nami poleg te pomoči skušal pomagati pozneje tudi svojem, namreč tedaj ko bo zopet vzpostavljena poštena zveza in druge komunikacije, a tudi v tem oziru ne bo mnogim sreča mila, kajti kdo ve kje so naši sorodniki? Ali so še živi? Na drugi strani pa bodo mnogi pričakovali pomoči iz Amerike, ne vedoč, da njih sorodnik, morda že spi v grobu v Ameriki.

Mnogo je tudi drugih razlogov, zato je potrebna skupna organizacija za utešitev gorja, ki ga prenaša naš narod v stari domovini. Imejte zaupanje in naše dobrodelne organizacije in ne ozirajte se na ljudi, ki hočejo ustvariti v vas dvom in nezaupanje. Oni, ki sejejo nezaupanje, niso sami vredni zaupanja. Prišel bo čas, ko se bodo bridko kesali svojega dela in dajali odgovor.

Odprti roke, odprti srce.

Otiraj bratove solze!

A. Vidrič.

NADALJEVANJE
S KRITIKO

Cleveland, O.—Prišel je neki "nadjudi" in dejal: "Neki, neki in zopet neki..." Kdo vraga je tisti "neki"?

Vojna se nadaljuje in general Patton, dasiravno se ne bori tako hrabro kakor ruski generali, kar drvi dalje, čeravno je nekdo dejal, da so Američani za staro šaro. Ampak to je Amerika! In ta ameriška predrznost nima para niti pri "superiornih" narodih. Mi smo ponosni, da smo državljanji tega naroda, kajti če ne bi bilo Amerike, bi se malim narodom v Evropi hudo godilo in ne bi bilo nikogar, ki bi jim zagibal vsaj nekaj svobode.

Ti ubogi Churchill in Amerika. Nekateri ga kritizirajo v Prosveti in prav tako Zedinjene države. Ta kritika je menda vsled tega, ker imamo Slovenci samo enega milijonarja, namestu da bi dali vsakemu en milijonček tedaj, ko smo šli mimo kipa Svobode, da bi sedaj lahko v gostilnah plačevali za pijačo. Ti šment, da nas niso tako sprejeli.

Nemški vlak, naložen s tisoči ameriških vojnih ujetnikov, katere so nacisti mislili prepeljati v notranost dežele, je prestregla prva ameriška armada in rešila ujetnike iz nacističnega pekla.

Vendar pa imamo nekaj: imamo več svobode kakor v kateri koli državi na svetu. Toda nekateri niso zadovoljni s to svobodo in hočejo gotovino! Slišal sem, da je nekdo, ki je umrl v Chicagu, zapustil svojim potomcem milijon dolarjev. Pa kdo bi se briga za milijone, kajti iz ameriške moke, oreh, mleka in masla je potica jako okusna. Tudi kranjske klobase v slovenski zadrugi so bile dobre, dokler so jih delali. Tudi marsikaj drugega je bolj dobro za zob kot pa papirnati dolarji.

Churchilla in Ameriko sedaj kritizirajo tudi Italijani. Toda ne radi svobode, temveč zato, ker je menda odločeno, da dobe Trst Krašovci, Istro in Reko pa Istrani. Če se to zgodi, bodo s Churchillom skupaj spili sodeček istranskega vina. Italijanom so pa povedali: "Saj vam dajemo kruha iz kanadske in ameriške moke. Kaj pa še hočete?" Ko je Bog ustvaril človeka, ni bil zadovoljen in je dejal Bogu: "Daj mi še babo." Bog mu jo je dal, a že čez nekaj dni se je napotil k Bogu in ga prosil, naj jo vzame nazaj, ker je preveč klepetava. Bog ga je uslišal in jo vzel. Ali mislite, da je bil ta tepec zadovoljen? Kaj še! Ponovno je prosil za "babo", da se bo lahko z njo prepiral.

Zgoraj omenjenemu človeku je podoben današnji narodnjak in reševalec problemov in kako ga naj zemljan, pa če tudi je Churchill ali kdo drugi, zadovolji?

Oglejmo si še malo našo ameriško bojevitost. Nekateri prihajajo na površje, ker se boje zamere, in pravijo, da so tudi ameriški vojaki hrabri, a Rusi so veliko več žrtvovali. Podobno so govorili naši očanci: "Ja, ruski car je dejal, če bi on imel avstrijske vojake in svoje generale, bi premagal vse svet. Seve, ti očanci so mislili na 17. regiment, ki je bil najhrabrejši in so v njem služili njihovi Janezi.

Prav tako skušajo nekateri med nami podcenjevati ameriške vojake, kakor so jih podcenjevali nacisti. Kljub temu pa so ameriški vojaki spodili "nadjudi" preko Francije in čez reko Reno in menda bodo prej v Berlinu kakor pa najhrabrejši bojevniki Rusi.

Nepriistranski čitatelj me naj pravilno razume. V vojni ne gre za hrabrost, kakor v atletski areni, temveč kdo ima boljše orožje, več gasolina, hrane, aeroplana. In vse to dobiš v izobilju v ameriški armadi. Naši vojaki so tudi dobri mehaniki in tehniki. Menda ga ni med njimi, da ne bi znal voziti avtomobila. Ti fantje so tudi precej pripravljeni za popravljanje. Saj so v tem zrasli! Prav tako se dobro razumejo v rokoborbi, boksu in sploh v borbi moža proti možu. Vsega tega so se naučili pri udeleževanju v raznih športih, v žogometu itd.

Ali naj podcenjujemo svoje lastne sinove? Ali ni samo nad pet tisoč članov SNPJ v vojni? Ali so res ti naši fantje taki cepci, da ne vedo, zakaj se bore? Meni se vidi, da ti fantje prekašajo v znanju marsikaterega, ki vidi hrabrost le kje drugje. Radi tega sem se oglasil, dasiravno nisem ne ameriški patriot

Znani antiunijaki propagandist Westbrook Pegler (v karikaturi), ki piše svoje članke za Hearstovo časopisje. Radi kriminalnega obrekovanja toži njega in Hearsta za dva milijona dolarjev inl. Latex Corp. Pegler je pisal, da je vodila "komunistično propagando" za—Henryja Wallaca.

in ne fanatik, kakor bi me nekateri radi prikazali.

Zedinjene države ne iščejo teritorijev v Evropi. In vendar, ako ne bi Američani šli v vojno, bi bila danes še vedno vsa Evropa pod nacistično peto. In zopet bi se ti kritiki oglasili, kakor so se komunisti, ko je Hitler napadel Rusijo, ko je dejal, da ne bo Stalinu dal polovico Poljske, temveč mu vzel povrhu še Ukrajino. Tedaj pa so komunisti zavpili, da mora Amerika v vojno za demokracijo! In vi sedaj ničesar ne veste o tem?

Kritizirate naše kapitaliste, ker vam ne dajo dolarjev. Ako pa imate delo pri svojih narodnih ustanovah, hočete, da bi narod zastoj delal, vam pa se naj plača. Na primer, koliko besed radi konvencij plača. Nekateri bi celo radi videli, da bi žene delegatom spekle potice in klobase in bi šli delegatje s cekri na konvencijo, kar bi bilo podobno onim, ki gredo v stari domovini na Brezje na božjo pot. Mi radi ozmerjamo one, ki nam dajo delo, češ, da nam ne plačajo dovolj, kadar pa sami najamemo delavce, smo pa jako slabi plačniki.

Naj še povem, da cenim Ruse in jih poznam, ker delam z njimi. Pri nas imamo tudi mlado Ukrajinko in če bi bil mlad, ji bi igral na harmoniko, ona pa bi plesala kozakiški ples. Nadalje vam naj povem, da osebno poznam Martina Judniča, ki je šel v Rusijo, pa mu niso mogli postreči z vodo na vlakih, nakar se je strašno ujezil in je skoraj povzročil revolucijo. Ko je je potem pisal o svojem potovanju in doživljajih v Rusiji, so ga mnogi kritizirali, češ, da ne bi smel tako pisati. Pisal pa je le. Oni, ki so dali \$800 za komuno, jim ni prinesla drugega kot ribjo juho in ko so jo postavili na mizo za obed, so jo muhe snedle.

Nekoč sem že dejal in danes ponovim, da sem pripravljen iti nabirat denar za one, ki bi radi zapustili ta kontinent in žele iti v ono delavsko državo, ki jo cenijo nad vsemi drugimi. Torej vi, ki ste tako sigurni, da je tam vse boljše kot tukaj, ste li pripravljeni nas zapustiti?

Kadar dospete v Kremlin, ne pozabite poslati pisu brzojav. In ne pozabite sporočiti, če vas bodo Rusi tako veselili, kakor smo

vas mi. Toda spodili vas bodo nazaj in srečni boste, če vam bodo vrata za povratek odprta.

To naj zadostuje zaenkrat naših hrabrih junakov.

Frank Barbič.

RAZNE VESTI

Bridgeport, O.—Kot blisk se je raznesla vest o smrti predsednika Roosevelta. Takoj sem se napotil v Društveno dvorano, da ugotovim glede naše priredbe, ki se je imela vršiti 14. aprila. Pred dvorano sem srečal starega člana našega društva št. 13 SNPJ. Dejal sem mu: "Miha, slaba novica!" Takoj so mu solze zalile oči in dejal je, da se nismo imeli tako dobroga predsednika, ki je bil Roosevelt. Pridem v dvorano in slišim radio, ki je oznanjal, da bodo radi predsednikove smrti preklicane vse priredbe in zabave.

V Društveno dvorano je prišel tudi tajnik-blagajnik, ki je takojšnji občinski stražnik oz. možni šerif. Prišel je na sejo nadzornikov Društvene dvorane in kluba. On je tudi tajnik društva Eagle, ki ima okrog 1600 članov.

"Kaj naj storimo, Ludvik?" sem ga vprašal. "Mislim, da je najboljšje, da priredbo prekliče mo, ker bodo enako storile tudi vse druge organizacije." Nato sem šel od hiše do hiše do odborikov, nakar smo se skupaj sestali in preložili priredbo. Da sem o preklicu naznanilo tudi v lokalno časopisje, nekatere v bližnjih naselbinah pa sem telefonično obvestil. Rezultat je bil dober. Razen brata Lautarja iz Moundsville, W. Va., in Pavliniča iz Bellairja, ki sta prežila naznanilo v časopisju, ni nihče drugi prišel na priredbo, katere je bila preklicana.

Seveda, imamo tudi take ljudi, ki te pičijo, kjer koli te morejo. In to se je zgodilo tudi radi preložitve priredbe. Ampak besede, da predsednik ni bil boljši kakor jaz, bi veljale same glede njegove osebe, ne pa glede njegovega stanu. Bil je predsednik Zedinjenih držav in kot takega ga je treba spoštovati, zlasti v teh kritičnih časih, ko ga je vzela smrt baš v trenutku, ko je dežela najbolj potrebovala. S takim govorjenjem pokazemo samo, da nismo posebno izobraženi, da smo še daleč za časom. Vendar pa tega niso govorili naši ljudje. Vendar pa bi nekateri radi vrgli krivdo na Snoyja, da je bila preklicana priredba. Menda je Snoy tudi kriv, da je preminul predsednik Roosevelt.

Kako so v teh krajih ljudje vzeli na znanje Rooseveltovo smrt? V nekaterih tovarnah je bilo vse zmešano. Ljudje niso vedeli ali gredo nazaj ali naprej. Tudi nekateri premogovniki niso ustavili obratovanja. In kljub temu, da je John Lewis delal na vso moč pri zadnjih dveh volitvah, da bi preprečil Rooseveltovo izvolitev. Ampak premogarji so dobro zavedajo, kaj so imeli v času Hooverjeve "prosperitete" in kaj imajo sedaj, čeravno niso za njih razmere še take kakor bi morale biti.

Nisem demokrat in ne republikanec. Vendar pa rečem, da ni bilo še nikoli v zgodovini naša smrti eno osebo toliko žalovano, in vprašam "Kaj bo pa sedaj?" Res, Roosevelt ni delal čudežev in tudi marsikatera napaka je bila storjena v času njegovega vodstva, vžle temu pa je njegova smrt privabila solze milijonom in ne samo med delavstvom, temveč med vsemi sloji. Kritizirali so ga od leve in desne, a kritiko je znal tudi vrniti. Bil je sin aristokratske družine in mu bilo treba predsedniške službe. Vendar pa je imel velik čast do malega človeka, kajti drugič ne bi bil štirikrat izvoljen za predsednika Zedinjenih držav.

Ne vem, kakšen odmev bodo dobile te vrstice, toda kar sem napisal so fakti, ki jih ne more nihče ovreči.

Na koncu pa ponovno vam ves naš tukajšnji živelj od daleč in blizu, da se gotovo udeležijo priredbe, ki se bo vršila v soboto, 23. aprila, v Društveni dvorani v Boydsville. Ves dobiček priredbe je namenjen za pomoč našemu tročemu jugoslovanskemu narodu v stari domovini. Pridite!

Joseph Snoy.

V Prosveti so dnevne vesti. AL če nimate prostora, da bi jih imeli, čitate vsak dan?

Francoska velika revolucija

Talpa
(Nadaljevanje)

Sovraštvo do družbe je kazal tudi v obleki: v konvent je prihajal razcapan, z umazanimi robci krog glave, javno razkazujoč svojo grdoto in pljuvajoč na vse manire. Njegove besede so povzročale med meščani paniko. — Dočim je bil Robespierre genijalen moralist, Danton genijalen ljudski tribun, je bil Marat genijalen mučenik za veliko stvar.

Po padcu žironde je morala sprejeti gora težko dedščino. Povsod je vladala lakota, radi zastoj industrije se je večala brezposelnost, na kmetih so zavračali razdelitev zemljišč, v mestih je cvetelo oduševstvo, verižništvo in korupcija, na mejah je divjala vojna, kontrarevolucija pa se je pripravljala na nov udarec.

Žirondisti so organizirali najprej upor v Normandiji in Bretanji, ki pa je bil po sreči zaduščen. Več sreče je imelo spočetka meščanstvo na jugu, končno pa je bila tudi tam reakcija v krvi zadušena. Pri tem je trpel zlasti Lyon, ki je bil središče kontrarevolucije na jugu; ko so ga revolucionarje četve zavzele, so ga docela porušile, le šole, javna poslopja, bolnišnice in delavske hiše so ostale zavarovane pred razdejanjem. Mesto je žehetelo od krvi. — Glavno središče kontrarevolucije pa je bila Vendea. V tej pokrajini je živel zaostalo kmetstvo prebivalstvo, ki je bilo še vse v sponah katolicizma in se ga veliki dogodki sploh še niso dotaknili. Reakcija je imela tu kaj lahko delo, da je dvignila kmeta v boj za boga, domovino in stari red.

Začela se je strašna gerilska vojna. Kmetje so bili sicer slabo oboroženi, pač pa so dobro poznali teren in napadali vladne čete iz zasede, se nato razšli in se kasneje znova združili v večje skupine. V nepreločeni vendijskih gozdovih in močvirjih so poginile cele revolucionarne vojske. Kdor je prišel kmetom v roke, je bil masakriran; umevno, da tudi revolucionarna vojska ni poznala parda.

Vendajska vstaja je bila tem nevarnejša, ker so skušali kmetje prodreti do Nantesa, da bi se tam združili z Angleži; če bi se to posrečilo, bi bilo v Franciji konec republike. Vlada je poslala v Vendejo takozvane "peklenske kolone", ki so požgale vasi, poteptale polja, skratka uničile vse, da ni niti ene ognjišče kontrarevolucije ostalo celo. Vstaja je bila končno zadušena, kmetom pa ni preostalo drugo, kakor da so se raztepli na vse strani in se zbrali nato v roparske tolpe. V Vendeji so dosegli izrodki grozot in bestialnosti svoj višek.

Medtem ko je v notranjosti divjala državljanska vojna, se je moral ostali del revolucionarne armade boriti na frontah. Položaj je bil 1. 1793 res obupen. Vendar pa je imela francoska armada napram zunanjim so-

kretno kontrarevolucionarjev in delala roko v roki z revolucionarnim tribunalom, ki je pošiljal obtožence ali v prognanstvo ali v smrt. Ta tribunal je delal s silnim terorjem in pod njegovim vodstvom je padlo, ko je bila diktatura na višku, dnevno 50 do 80 glav. Oktobra 1793 je poslal na šafot tudi Marijo Antoinetto.

Krog tistih, ki so imeli vso moč v rokah, se je zmeraj bolj ožil, dokler ni združil vseh moči v sebi en sam diktator — Robespierre. Dočim je bil nekoč konvent najvišja sila, odbor za oskrbo samo njegov organ, a je posameznik igral samo postransko vlogo, se je v teku časa situacija docela preobrnila: Robespierre je postal edini diktator, odbor za oskrbo mu je služil samo za podstavek, konvent pa za bolj ali manj potreben okrasek. Seveda se je vrtil v to smer stopnjama, dokler ni dosegel opisane oblike spomladi 1794, ko je zavladal nad Francijo triumvirat, ki so bili v njem sicer Robespierre, Coint-Just in Couthon vendar pa je bil faktični vladar le prvi.

Revolucionarna diktatura je vodila boj proti združenim evropskim reakcijam, določila živilo najvišje cene, uvedla metrski sistem, v upravi pa najstrožji centralizem. Kot malomeščanska diktatura je proklamirala zasebno lastnino za nedotakljivo. Robespierrov namen je bil, da z diktaturo ustvari stanje, ki bo omogočalo demokracijo. Videč, kako špekulantje in oduševljeni izkoriščajo pridobitve revolucije in preprečujejo pravo demokracijo, je skušal z govori, policijskimi odredbami, predvsem pa s terorjem ljudi poboljšati, pri čemer se ni zavedal, da ustvarjajo ekonomske razmere psihologijo, ne pa obratno: zato je bilo njegovo delo brezuspešno. Njegov namen je bil, namesto egoizma postaviti moralno, namesto aristokratske časti pravičnost, namesto tiranije mode vladu razuma, namesto gizdavosti duševno veličino. Dokler bi tega ne dosegel, naj bi bila demokracija suspendirana.

(Dalje prihodnjič)

Očitki Vatikanu

Zofija. (ONA) — Ruski patrijarh Aleksej, najvišji predstavnik ruske, oziroma vzhodne pravoslavne cerkve, je 12. aprila očital Vatikanu, da si je prizadeval vsiliti fašizem vsemu svetu in da zahteva katolicizma neoprestano naraščajo.

Očitek se nahaja v "pismu Bolgarom," objavljanem ob priliki cerkvenega sestanka na čast gostom ruske cerkve, ki so na obisku na Bolgarskem.

Patrijarh Aleksej je dejal v svoji poslanici med drugim tudi naslednje: "Edinost je zdaj prav posebna važnost." Dejaj je, da je "ta edinost potrebna proti naraščajočim zahtevam katolicizma, katerega predstavlja Vatikan, ki hoče vladati nad človeštvom in vsiliti vsemu svetu načela fašizma, ki je razlil nad vso Evropo široke potoke nedolžne krvi..."

Po nemških velecestopah, kakršno vidite na sliki, se zadnje čase vate z veliko naglico zavezniške armade proti Berlinu in Čehoslovakiji.

Domača fronta

Office of War Information
Washington, D. C.

PET ZAHTEV STRICA SAMA

Washington. — Vlada je prisiljena, da zahteva ta teden od svojih državljanov naslednje:

Prilpavite se na to, da boste mogli prevzeti poletni posel na farmi. Treba je 4 milijone delavcev, med njimi 500.000 mladih in 750.000 ženskih sil, ako hočemo doseči nameravani cilj za pridelke živeža.

Pazite na svoj avtomobil. Dajte ga čisto premazati; pogoste pregledajte obode in druge dele in vedno vozite počasi.

Hranite tudi nadalje mastne odpadke v kuhinji. Ona dva rdeča odmerka, katera dobite za vsak funt teh odpadkov, sta za vas velike važnosti, a prihraniti in nabrati moramo še vedno vsako žličko stare masti.

Čuvajte in pazite na vse vrste stroje in naprave na domači fronti. Vsak komad, katerega moramo nadomestiti, ker ga je rja pojedla, ali ker je drugače poškodovan iz nemarnosti, pomeni, da smo po nepotrebnem odvrgli dobave opreme od naših bojnih front.

Odzovite se pozivu po dodatnih množinah ročnega orožja in municije z vseh front. Sestnajst tovarov nujno potrebuje 5.400 moških in ženskih delavcev, da zadostijo naraščajočim zahtevam.

VEČ ODMERKOV BO TREBA

Washington. — Sedanja doba racionaliranja bo zahtevala več odmerkov za konzerviran grah in špagle, počenši od 1. aprila naprej, dočim so bile znižane vrednosti za sladke češnje v konzervah, za češnje in sok paradižnikov. To je naznanil Administrator OPA Chester Bowles.

ČUVAJTE SE NEZGOD

Washington. — Naraščajoče število nepotrebnih nezdov v vojnem času nam zavlčuje zmago, ker nam je ugrabilo milijone delavskih ur v vojnih industrijah in pri pridelovanju živeža. To nam ubija ali pa onesposobi izurjene farmarje in delavce, uničuje nenadomestljivi material in opremo ter nam krade najredkejši material in delavni čas za popravila, obenem pa nalaga še dodatno breme našim že itak preobteženim bolnicam, zdravnikom in bolničarkam. Pomagajte, da se število nezdov zniža in bdeite bolj previdni — na cesti, doma, pri delu in na farmi.

UGODNOSTI V POŠTE

Washington. — Office of War Information nevaža razpoložljive ugodnosti V-pošte, ki je važno sredstvo za podpiranje morale naših fantov na tistem morju.

V-pošta je patriotsko sredstvo, ker nam prihrani mnogo dragocenga ladijskega prostora. V-pošta je tudi čisto zasebna. V-pismo na mikrofilmu ima velikost poštne znamke — nemo goče je čitati na filmu. Preslikajo pa jih 1.500 na uro. Ta mehanična brzina je najboljši porok za tajnost teh pism.

V-pošta je idealno sredstvo za pogosta in kratka pisma. Na tiskovini je prostora za približno

200 z roko pisanih ali 500 stroje-pisnih besed.

V-pošta je poceni — z letalom gre preko morja za 3 cente. Tiskovine je lahko dobiti. Prodajajo jih v večini trgovin, a zastoj jih dobite na pošti — po dvoje naenkrat — v svojem lokalnem uradu.

VOJNI DELAVCI

Washington. — War Manpower komisija je dala navodila 12 krajevnim ravateljstvom, naj zahtevajo, v smotru redukcije menjenjavanja delavcev, od vodstva vseh vojnih tovarn, da skrbijo za to, da bodo vsi delavci, ki odpovedo delo, posebno izprazni glede vzroka. WMC naglašja, da so menjanja delavcev posebno pogosta v nekaterih okrajih, ter da se je izkazalo, da so razgovori "ob odhodu," kateri morajo voditi izkušeni strokovnjaki, čisto ugodno vplivali na delavce, da so ostali na svojem poslu, ali pa vsaj razkrili vzroke, zakaj odhajajo, tako da je bilo mogoče odpomoči v mnogih slučajih.

PRODAJA

Washington. — Fred N. Vinson, Federal Loan Administrator, je naznanil, da je Reconstruction Finance Corporation, katera je ustanovila 1945 blaga v nakupni vrednosti \$161.051.000 za vsoto \$105.495.000.

V februarju je RCF prodala predmete, ki so stali pri nakupu \$20.639.000 za \$7.970.000. Večina tega materiala je bila že v rabi.

PRODUKCIJA LETAL

Washington. — J. A. Krug, načelnik produkcijskega odbora za letala, je naznanil, da je bilo v mesecu marcu zgrajenih 7.053 letal vseh vrst. Prebitek preko načrta, ki je predvideval 6.963 letal, je torej 3% v teku meseca marca. Napram mesecu februarju se je število zvišalo za 12 odstotkov — od 6.296 na 7.053. — OWI.

Ob rojstvu ustave

Kdor je bil kdaj v Washingtonu, je skoraj gotovo obiskal krasno kongresno knjižnico. Med drugimi zgodovinskimi spisi imajo tam tudi Izjavo neodvisnosti v stekleni omari. Malo jih pa ve, da to ni originalni spis, ki ga je sestavil Jefferson in ki ga hranijo pod ključem. Ta obsega zelo važen odstavek, katerega v razstavljenem ni. Jefferson je v njem obtožil kralja in parlament zaradi suženjstva in trgovine s sužnji. Črtali so to iz Izjave pod pritiskom zastopnikov iz Južne Karoline in Georgije. Če bi bil ta odstavek ostal, je verjetno, da bi bila tudi Ustava prepovedala suženjstvo in do civilne vojne najbrže nikdar ne bi prišlo.

O proklamaciji dneva zmage

Napisal Donald Bell

Nekoč sem se razgovarjal z nekim nemškim državnim pravnikom, ki mi je razložil, da usmrtilcev morilca po njegovi obsodi na smrt nikakor ni enostranski postopek — oblast tudi v tem slučaju nujno potrebuje sodelovanje zločinca.

To so formalnosti, katere je na vsak način treba izvesti na redni in zakoniti način, mi je razlagal omenjeni pravnik. Zločinec dobi svojo dostojno zadnjo večerjo, ker hočemo, da pristane na to, da ga na njegovi zadnji poti spremlja duhoven. Le ako bomo dobro ravnali z njim, bo prenašal slavnostne ceremonije čitanja odsodbe in stopil k vešalom ali na smrtni oder in položil svoj tilnik na kladlo, pod nož. Morilec je morda strašen zločinec, toda mi vendar z njim dobro ravnamo, treba ga je usmrtiti na dostojen način — mi morilca nočemo umoriti. Mi hočemo le izvršiti obsodo. Zato moramo zlomiti njegov odpor, da se vkloni postopku obsodbe.

To je ona vrsta sodelovanja, katerega nikakor ne moremo doseči od sedanjih nemških vlad, oziroma od Nemčije kot države. Jasno je danes, da se Nemčija ne bo predala. General Eisenhower nam je celo naznanil, da ne verjame, da se bo tudi le nemška armada predala. Seveda, vsak dan se preda na tisoče nemških vojakov — toda predaja vse nemške armade bi bilo nekaj drugega. Le nemška vrhovna komanda zamore izdati ukaz, da je treba nehati streljati. Vrhovni komendant Adolf Hitler tega ne bo storil. Kdo naj torej napove, da je vojna konec?

Da je taka napoved važna in potrebna, je jasno. Dokler tega povelja ni, je vsak nemški vojak upravičen streljati na naše vojake, tudi daleč zadaj v zalednji fronti. Ako ga ujamemo, moramo z njim ravnati kot z vojnim ujetnikom. Čim pa se je njegova vlada, ali pa le njegova vrhovna komanda predala, je tega konec, vojak postane ujetnik, zločinec, katerega je mogoče postaviti pred preki sod in obsoditi na smrt. Dokler tega ne bo v Nemčiji, ne bo miru. V našem interesu je, da pride do tega čim hitreje mogoče.

General Eisenhower, kot komandant na vzhodu, in eden ruskih poveljnikov na vzhodu bi mogla skupaj storiti ta korak — tako tudi pričakujemo, da se bo zgodilo. Ali bo to tudi dovolj? Ako bi se to danes zgodilo, ali bi nemške armade ubogale? In ako bi v slučaju odgovora hoteli ustreliti vsakega ujetega nemškega vojaka, bi se nam Hitler brez dvoma osvetil s tem, da bi pobil vse naše ujetnike, katere ima v svojih rokah. Treba je torej še nekaj drugega. To pa je nova nemška vlada. Bila bi velika sreča, ako bi "bilo prišlo do revolucije v Nemčiji. Ker se to ni zgodilo, nova vlada ne bo nemška vlada, temveč vojaška vlada, katero bodo zavezniški vsilili Nemcem. V Jalti je bilo določeno, da bo njen sedež v Berlinu. Sele ta vlada bo odzvela sedanjim nemški vladi svoje priznanje.

Kar je namreč najbolj presenetljivo, je to, da mi še vedno priznavamo Hitlerjevo vlado. Vojno stanje še ne preklicuje priznanja vladi nasprotnika. Preko Rdečega križa na primer se pogajamo z nemško vlado in ji s tem dajemo priznanje — vsaj "de jure." General Eisenhower je nedavno namignil, da se utegne to kmalu končati. Nemška vlada je izgubila kontrolo nad širokimi predeli Nemčije. Toda "de facto" priznanje je takoj končano, čim preneha njena dejanska kontrola nad njenim ozemljem.

Prvi korak k zaključku sovražnosti bo torej, da bomo preklicali svoje priznanje Hitlerjevi vladi. Potem bomo ukazali vsem Nemcem, da prenehajo poslušati Hitlerjeva navodila. Nato bo prišla ustanovitev nove vlade. Nova vlada, naša vojaška vlada, bo potem ukazala Nemcem, da morajo odložiti orožje in se predati zavezniškim četam. Da to povem še z drugimi besedami — general Eisenhower ne more narekovati konca vojne Nemcem kot vrhovni poveljnik zavezniških armad na zahodni fronti, temveč le kot načelnik zavezniške vojaške vlade v Nemčiji — ako pride do tega, da bo imenovan na to mesto in da bo sprejel to svojstvo.

Kdaj bodo zavezniški izdali to proklamacijo, še ni znano. V modernih časih bo to edini zgodovinski slučaj te vrste. Do neke mere je mogoče primerjati zadevo z nekaterimi kolonialnimi vojnami. Vsekakor pa je edini način uspešne likvidacije gerilskega odpora. — ONA.

Opeklina

V hiši, zlasti v kuhinji se mnogo ljudi opeče. Take opeklina niso le nerodne, ampak lahko postanejo tudi nevarne, posebno če se z njimi napačno ravna. Za take in podobne nezgode imamo navadno domača zdravila, med katerimi pa je mnogo takih, ki ne le da niso nič vredna, ampak so včasih lahko naravnost škodljiva, če tudi so jih "vsi v našem kraju od nekdaj rabili". Nekateri pomagajo opeklino z mastjo. To je skoraj najslabše zdravilo. Drugi namočijo moko v vodi pa s tem namažejo opečeno kožo, ali pa vzamejo kuhinjsko sodo namesto moke. Vse to odklanjajo zdravniki, ker vsa ta sredstva nič ne pomagajo in, če je opeklina tako huda, da je treba zdravniške pomoči, ovirajo zdravljenje.

Priporočati je, da imate doma vedno nekaj taninove kisline v prašku (powdered tannic acid). Če se kdo opeče, stopite tri do štiri žličke te kisline v dveh kupicah vode in takoj namočite opeklino, ki naj ostane mokra. S tem zmanjšate bolečino, omejite otekanje in mehurje, in strup, ki lahko nastane iz ožgane kožne tkanine, se ne bodo vsevali. Če nimate omenjene kisline, rabite v čisti vodi namočene obkladke. Če pa je opeklina huda in široka, je treba bolnika toplo omotati in imeti mora popoln mir. Topla pljuča pomagata, dokler ne pride zdravnik.

AGITIRAJTE ZA PROSVETO!

Carlton Melin in Chris Christensen. Hana unija pomorskih in skladiščnih delavcev CIO, imata dosti malih prijateljev. Otroci v otroškem zavetišču, katerega pomaga vzdrževati unija v San Franciscu, jo poznajo kot dobra prijatelja.

STANLEY WEYMAN
